

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของโครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์: ศึกษากรณีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Factors Affecting the Quality of Doctor of Philosophy Program in Public Administration: A Case Study of the Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University

อุทัย เลหาวิเชียร¹ สุวรรณี แซงมหาชัย² และ จุฑารัตน์ วรประทีป³

Uthai Laohavichien¹ Suwannee Sangmahachai² and Chutharat Vorapratheep³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพของโครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในแง่ความพึงพอใจโดยรวมของนักศึกษาและคุณภาพโดยรวมของโครงการ กับวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา คุณลักษณะของนักศึกษาของโครงการ ลักษณะการให้คำปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ และบรรยากาศของการเรียนการสอนในโครงการ กับคุณภาพของโครงการ ตลอดจนสำรวจทัศนคติของผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการ การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรในการวิจัยคือดุษฎีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการในรุ่นที่ 7-11 ซึ่งมีจำนวน 70 คน และสำรวจผู้ใช้บัณฑิตเป็นจำนวนเท่ากัน ทำการส่งแบบสอบถามทางอีเมล แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจากดุษฎีบัณฑิตมีร้อยละ 65.71 และจากผู้ใช้บัณฑิตร้อยละ 58.57 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนของโครงการ คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา ลักษณะการให้คำปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ และบรรยากาศการเรียนการสอนในโครงการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพของโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่คุณลักษณะของนักศึกษาของโครงการไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: คุณภาพการศึกษาปริญญาเอกทางรัฐประศาสนศาสตร์ มาตรฐานการจัดการเรียนการสอน คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา บรรยากาศการเรียนการสอน ลักษณะการให้คำปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

¹ รองศาสตราจารย์ ผู้อำนวยการโครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

¹ Associate Professor and Director, Doctor of Philosophy Program in Public Administration, Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University.

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

² Associate Professor, Department of Public Administration, Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

³ Assistant Professor, Faculty of Science, Ramkhamhaeng University.

Abstract

This research aimed to study the quality of the Doctoral of Philosophy Program in Public Administration, Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University in terms of the overall satisfaction of students and the overall quality of the program. It also included the analysis of the relationships between the teaching and learning management standard, the qualification of instructors and advisors, the characteristics of students, the advisory approaches, and the learning atmosphere with the program's quality. The survey of employers' satisfaction with graduates' performances were also conducted. The researchers employed quantitative survey research approach. Questionnaires were emailed to 70 population of graduates from batch 7-11 and their employers. Response rates comprised 65.71% and 58.57 % from graduates and employers respectively. Findings revealed that the teaching and learning management standard, the qualification of instructors and advisors, the advisory approaches, and the learning atmosphere exhibited positive relationships with the program's quality at the statistically significant level of 0.05. However, the characteristics of students did not correlate with the program's quality significantly.

Key words: quality of doctoral program in Public Administration, teaching and learning management standard, the qualification of instructors and advisors, the learning atmosphere, the advisory approaches

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี อยู่ตลอดเวลา ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาโดยตลอด แต่ก็มีปัญหาวิกฤตในด้านต่างๆ เกิดขึ้นซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยต้องปรับกลยุทธ์เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงของการดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ซึ่งมีเป้าหมายของการพัฒนาประเทศที่ชัดเจน คือมุ่งพัฒนาประเทศเพื่อให้ประเทศไทยก้าวพ้นจากประเทศกำลังพัฒนาให้เข้าสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือที่เรียกว่า “ประเทศไทย 4.0” ในการที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวนั้น เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่อเป็นเสาหลักในการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายประเทศไทย 4.0 โดยสร้างผู้นำในอนาคตที่จะเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในโลกที่ไร้พรมแดน การบริหารโครงการในระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องมุ่งสู่ความท้าทายในการเตรียมคนให้พร้อมที่จะทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดความเจริญรุ่งเรืองและความ

สำเร็จของประเทศในอนาคต การตัดสินใจของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาในการกำหนดนโยบาย การออกแบบหลักสูตร การกำกับดูแลที่ดี และการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพจะมีผลกระทบต่ออนาคตของอุดมศึกษาและอนาคตของประเทศ (Kienle and Loyd, 2005, p. 580)

การตื่นตัวในเรื่องการปรับปรุงการส่งมอบบริการของรัฐให้แก่ประชาชน และการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการให้บริการภาครัฐตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาส่งผลให้สาขาวิชา “รัฐประศาสนศาสตร์” ได้รับความนิยมน้อยลง กว้างขวางในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชนมีการเปิดการสอนสาขาวิชา “รัฐประศาสนศาสตร์” หรือ “การบริหารรัฐกิจ” กันอย่างแพร่หลายทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก และมีผู้นิยมศึกษาในสาขาวิชาดังกล่าวเป็นจำนวนมาก เพราะเรียนแล้วสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะในองค์การภาครัฐได้ทันที สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ได้มีการเปิดสอนในมหาวิทยาลัยของรัฐ 14 แห่งและยังมีการเปิดสอนสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทในมหาวิทยาลัยเอกชน

และมหาวิทยาลัยราชภัฏอีกหลายแห่ง

การเรียนการสอนสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในระดับปริญญาเอกในประเทศไทยได้มีการเปิดสอนเป็นแห่งแรกที่คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปี พ.ศ. 2543 ก่อนหน้านั้นได้มีการเปิดสอนในระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันในมหาวิทยาลัยของรัฐที่สำคัญคือ หลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา (Development Administration) ที่คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จากปรากฏการณ์การขยายตัวอย่างมากของโครงการปริญญาเอกสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคุณภาพของการศึกษาโครงการปริญญาเอกสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ โดยให้โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นกรณีศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งตอบคำถามดังต่อไปนี้ คือ (1) คุณภาพของโครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2555-2559) เป็นอย่างไร (2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของโครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีอะไรบ้าง และปัจจัยเหล่านั้นมีอิทธิพลอย่างไรต่อคุณภาพของโครงการ (3) ทศนคติของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการจัดการศึกษาของโครงการ ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2555-2559) เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพของโครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2555-2559) ในแง่ของความพึงพอใจโดยรวมของนักศึกษา และคุณภาพโดยรวมของโครงการ

2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ได้แก่ มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนของโครงการ คุณสมบัตินักเรียนและผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา คุณลักษณะของนักศึกษาของโครงการ ลักษณะการให้คำปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ และบรรยากาศของการเรียนการสอนในโครงการ กับคุณภาพของโครงการ

3. เพื่อสำรวจทัศนคติของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการจัดการศึกษาโครงการ ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2555-2559) โดยมุ่งเน้นสำรวจเพื่อเปรียบเทียบคุณสมบัติของดุษฎีบัณฑิตที่ทำงานในหน่วยงาน กับคุณสมบัติของดุษฎีบัณฑิตที่ใช้บัณฑิตต้องการ

การทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาเอกของนานาประเทศ พบว่าการจัดการศึกษาในระดับปริญญาเอกมีความแตกต่างอย่างมากจากการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ทั้งนี้เพราะมุมมองดั้งเดิมของการศึกษาในระดับปริญญาเอกคือ การผลิตคนเพื่อไปเป็นอาจารย์เพื่อสานต่อการพัฒนาความรู้โดยทำการวิจัยและการเผยแพร่กระจายความรู้ผ่านการสอน (Felbinger, Holzer and White, 1999, pp. 459-464) กล่าวอีกนัยหนึ่งคือวัตถุประสงค์ดั้งเดิมของการศึกษาระดับปริญญาเอกคือการสร้างนักวิชาการรุ่นใหม่ที่จะแสวงหาอาชีพทางวิชาการ อย่างไรก็ตามแนวคิดนี้มีได้ปรากฏชัดเจนในการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เพราะข้อเท็จจริงจากงานวิจัยในระดับปริญญาเอกสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในระยะเวลากว่า 20 ปีที่ผ่านมาปรากฏว่า (1) ผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาเอกสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์จำนวนมากไม่เคยเขียนบทความทางวิชาการลงตีพิมพ์ในลักษณะที่จะส่งเสริมความรู้ในสาขาวิชาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (2) ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เข้าไปประกอบอาชีพเป็นนักวิชาการดุษฎีบัณฑิตส่วนใหญ่ยังคงทำงานอยู่ในสายวิชาชีพอื่นๆ (3) คุณภาพของดุษฎีนิพนธ์ถูกมองว่ามีข้อสงสัยในเรื่องมาตรฐานของการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ และ (4) ตำแหน่งอาจารย์ในสาขาวิชาวิชารัฐประศาสนศาสตร์หลายตำแหน่งถูกบรรจุโดยคนที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาอื่น ปรากฏการณ์ดังกล่าวก็เกิดขึ้นในการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวิชาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทยเช่นเดียวกัน ซึ่งเรื่องดังกล่าวสมควรจะได้รับการวิจัยเพื่อหาสาเหตุของปรากฏการณ์ต่อไป

คุณภาพการศึกษาในระดับปริญญาเอก

การมุ่งเน้นเรื่องของคุณภาพในการศึกษาระดับปริญญาเอกได้ทวีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบันก็

เพราะการขยายตัวอย่างรวดเร็วของการศึกษาในระดับดังกล่าว (Kim, et al., 2005) เกี่ยวกับเรื่องนี้ Anderson (2000) ได้เน้นถึงความจำเป็นที่โครงการปริญญาเอกจะต้องมีมาตรฐานที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสม และงานวิจัยของ Minnick and Halstead (2002) ได้ระบุความสำคัญของการมีฉันทามติในหมู่นักการศึกษาว่า ทำอย่างไรจึงจะเสริมสร้างคุณภาพของการศึกษาระดับปริญญาเอกให้สูงขึ้นได้ การสร้างมาตรฐานสำหรับคุณภาพของการศึกษาในระดับปริญญาเอกจึงนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับความหมายของคำว่า “คุณภาพ” ในงานวิจัยนี้ จะใช้แนวคิดของการบริหารคุณภาพในความหมายที่กว้าง ซึ่งใช้กันอย่างแพร่หลายในแวดวงวิชาการและปฏิบัติการปฏิบัติงาน (Elshaer, 2012) อย่างไรก็ตาม ความหมายของคุณภาพก็ยังไม่มีความเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป เพราะความหมายของคุณภาพที่แตกต่างกันก็จะเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่แตกต่างกันไป (Garvin, 1984; Seawright and Young, 1996; Ojasalo, 2006) อันที่จริง มีการให้นิยามของ “คุณภาพ” ว่าหมายถึงความเป็นเลิศ (Tuchman, 1980) หรือหมายถึงการสอดคล้องกับข้อกำหนด (Crosby, 1979) ความเหมาะสมกับการใช้งาน (Juran and Godfrey, 1999) และความหมายอย่างกว้างคือ “คุณภาพ” หมายถึง สอดคล้องกับความคาดหวังของลูกค้าหรือความพึงพอใจของลูกค้าหรือผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ (Ryall and Kruithof, 2001; ISO 9000, 2005; Elshaer, 2012)

คุณภาพของโครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งเป็นกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ จึงหมายถึงความพึงพอใจโดยรวมของดุษฎีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการ และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการ โดยในส่วนของผู้ใช้บัณฑิตหมายถึงรวมถึงระดับความพึงพอใจโดยรวมที่มีต่อโครงการ ซึ่งทำให้ถ้าเริ่มต้นศึกษาในระดับปริญญาเอกอีกครั้งก็จะเลือกศึกษาในโครงการนี้ การแนะนำโครงการนี้ให้กับคนอื่น และการจัดอันดับคุณภาพของโครงการในประเด็นต่างๆ ที่ได้มาจากการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดการศึกษาของโครงการ ได้แก่ คุณภาพของหลักสูตร คุณภาพของการสอนรายวิชาต่างๆ ของอาจารย์ คุณภาพของการให้คำปรึกษาของอาจารย์ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับ

นักศึกษา การแนะนำในการเตรียมตัวสอบวัดคุณสมบัติ (qualifying examination) โอกาสในการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการเรียนการสอน คุณภาพของอาจารย์ผู้สอน และคุณภาพของเพื่อนร่วมชั้น สำหรับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตจะหมายถึง ความเห็นของผู้ใช้บัณฑิตในการประเมินผลการปฏิบัติงานของดุษฎีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการ เปรียบเทียบกับคุณสมบัติของดุษฎีบัณฑิตที่ใช้บัณฑิตต้องการ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาระดับปริญญาเอก

จากการสนทนากับดุษฎีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วในรุ่นต่างๆ และนักศึกษาปัจจุบันของโครงการ ตลอดจนแนวคิดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของโครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ประกอบด้วยปัจจัย 5 ประการ ดังนี้

1. มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนโครงการ

เนื่องจากหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นหลักสูตรชนิดที่เรียกว่า Academic program กล่าวคือ มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชา (courseworks) ก่อนที่จะทำการสอบวัดคุณสมบัติ (qualifying examination) และการเขียนดุษฎีนิพนธ์ (dissertation) ดังนั้น มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจึงมีความสำคัญ ซึ่งได้แก่ องค์ประกอบของรายวิชาในหลักสูตรมีความครบถ้วนเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งเพื่อให้สามารถทำดุษฎีนิพนธ์ต่อไปได้ การเรียนการสอนมีความจริงจังและตรงตามที่กำหนด ในหลักสูตร นักศึกษามีความเข้าใจในข้อกำหนดของหลักสูตรเป็นอย่างดี กล่าวคือ ในการเรียนการสอนแต่ละรายวิชามีการตรวจสอบการเข้าเรียนของนักศึกษา โดยนักศึกษาต้องมีเวลาการเข้าเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของเวลาในการศึกษาทั้งหมด อาจารย์ผู้สอนจัดการเรียนการสอนตามครรลองของการศึกษาระดับปริญญาเอกที่เป็นสากล เช่น มีการมอบหมายให้นักศึกษาอ่านตำราหรือบทความวิจัยในวารสารทางวิชาการจำนวนมาก การมอบหมายให้นักศึกษานำเสนอเนื้อหาที่ได้ไปศึกษาค้นคว้ามา (presentation) มีการสอบไล่รายวิชาที่มีความจริงจัง และเมื่อศึกษารายวิชาครบถ้วนแล้วก็มีการจัดการสอบวัดคุณสมบัติที่มีความ

จริงจังและเป็นไปตามมาตรฐานสากล นอกจากนั้น การจัดการเรียนการสอนของโครงการ ควรมีความยืดหยุ่น และสามารถปรับได้ตามความต้องการและความสนใจของนักศึกษา

2. คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอนรายวิชามีความสำคัญอย่างมากต่อคุณภาพของการศึกษาปริญญาเอก โดยเฉพาะคุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอนต้องสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับวิชาที่สอนและมีผลงานวิจัยไม่น้อยกว่าที่กำหนดตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา อาจารย์ผู้สอนที่ดีต้องสนใจในการสอนและเตรียมการสอนอย่างดีทุกครั้ง มีการจัดทำประมวลรายวิชา (course syllabus) ที่ชัดเจนเพื่อให้นักศึกษาทราบแผนการสอนในแต่ละวิชา และนักศึกษาสามารถเตรียมตัวเพื่อเข้าเรียนในแต่ละคาบได้อย่างถูกต้อง นอกจากอาจารย์ผู้สอนจะต้องมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาที่สอนและมีผลงานวิจัยด้วยแล้ว อาจารย์ผู้สอนยังจะต้องมีมาตรฐานทางจริยธรรมและมีปฏิสัมพันธ์อย่างดีกับนักศึกษา กล่าวคืออาจารย์มีความสนใจนักศึกษาอย่างทั่วถึง ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ปฏิบัติต่อนักศึกษาอย่างสุภาพและเป็นกันเอง และแสดงถึงความคาดหวังที่มีต่อนักศึกษา

สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาดุชนิพนธ์ ควรมีความสัมพันธ์ที่สามารถให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาได้อย่างชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา สามารถให้คำปรึกษาทั้งในด้านเนื้อหาวิชาและด้านระเบียบวิธีวิจัย ตลอดจนเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนี้นักศึกษาควรสามารถเข้าถึงอาจารย์ที่ปรึกษาได้โดยไม่ยากเกินไป

3. คุณสมบัติของนักศึกษาของโครงการ นักศึกษาของโครงการสามารถเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน และส่งผลให้สามารถสำเร็จการศึกษาไปด้วยกันได้ การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นและนักศึกษารุ่นอื่นๆ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและพึ่งพาอาศัยกันในการศึกษา เช่น นักศึกษาที่มีเวลามากกว่าอาจช่วยเพื่อนในการค้นหาตำราหรือบทความทางวิชาการที่อาจารย์มอบหมายให้อ่าน การแบ่งปันข้อมูลระหว่างกัน การติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ และนักศึกษาที่เรียนดีคอยช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาให้กับเพื่อนที่เรียนอ่อนกว่า หรือการที่นักศึกษาได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการศึกษาจากโครงการ อาจารย์ผู้สอน หรืออาจารย์ที่ปรึกษาดุชนิพนธ์

สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาได้

4. ลักษณะการให้คำปรึกษาดุชนิพนธ์ ขั้นตอนของการทำดุชนิพนธ์เริ่มตั้งแต่การกำหนดหัวข้อดุชนิพนธ์เพื่อให้ผู้อำนวยการโครงการ พิจารณานุมัติหัวข้อดุชนิพนธ์ การแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาดุชนิพนธ์ การสอบโครงร่างดุชนิพนธ์ และการสอบดุชนิพนธ์ โดยโครงการพยายามสร้างความพร้อมในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา เป็นต้นว่า ผู้อำนวยการโครงการ ที่มักจะอยู่ประจำในสำนักงานของโครงการ ซึ่งนักศึกษาอาจเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษาได้โดยไม่ยาก หรือนักศึกษาอาจขอคำปรึกษาจากคณะกรรมการบริหารโครงการ หรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หรืออาจารย์ประจำหลักสูตรในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษาในโครงการ รวมถึงเรื่องการเตรียมตัวในการสอบวัดคุณสมบัติ การเตรียมตัวในการสอบปากเปล่า การเลือกหัวข้อดุชนิพนธ์ การทำดุชนิพนธ์ การเขียนและแก้ไขดุชนิพนธ์ การพัฒนาอาชีพ การหางาน หรือการฝึกอบรม

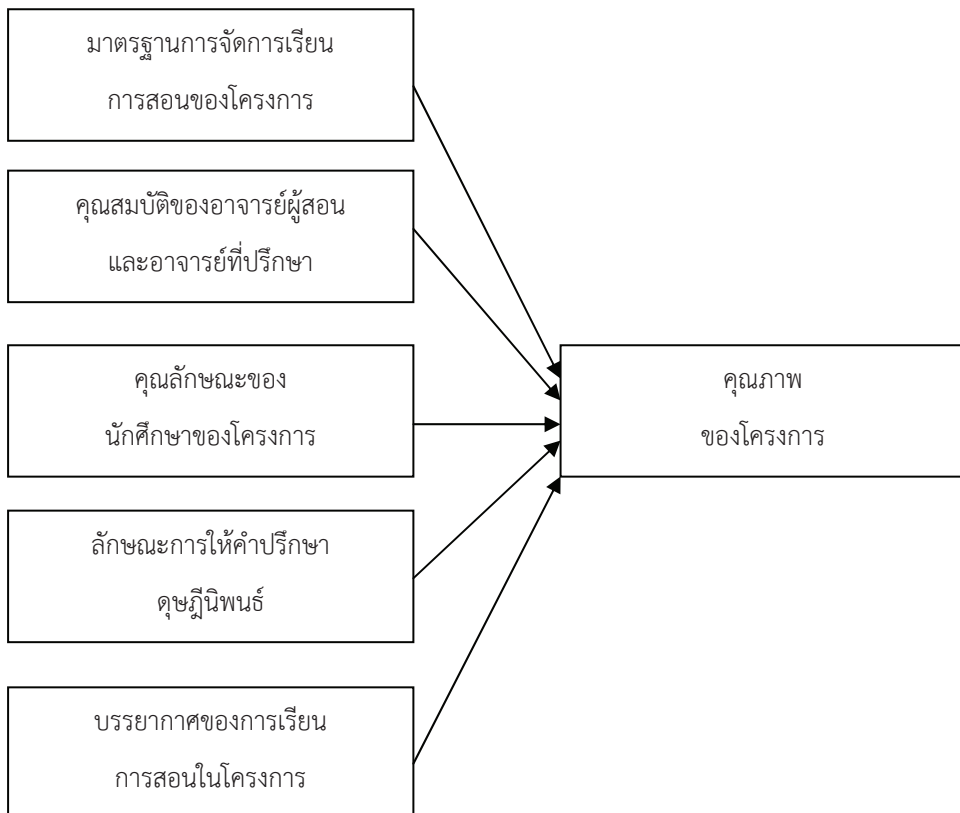
5. บรรยากาศของการเรียนการสอนในโครงการ จากการทบทวนวรรณกรรม บรรยากาศของการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพของโครงการปริญญาเอก ซึ่งรวมถึงการที่โครงการจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการ รัฐประศาสนศาสตร์เป็นครั้งคราวเพื่อให้นักศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้และได้รับความรู้ใหม่ๆ มีการพูดคุยกันอย่างไม่เป็นทางการระหว่างคณาจารย์กับนักศึกษา และระหว่างนักศึกษากับกันเองในเรื่องที่เกี่ยวกับความก้าวหน้าทางวิชาการ รัฐประศาสนศาสตร์หรือความก้าวหน้าของดุชนิพนธ์อย่างสม่ำเสมอ หรืออาจกล่าวได้ว่าโครงการมีบรรยากาศเชิงวิชาการ นอกจากนี้ยังรวมถึงการที่นักศึกษาได้รับการปฏิบัติอย่างดีจากคณาจารย์ บรรยากาศทางสังคมของโครงการเป็นไปด้วยดี นักศึกษาของโครงการมีความเป็นนักวิชาการ โครงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนในการเรียนการสอน และช่วยเหลือนักศึกษาเพื่อให้ได้ทรัพยากรที่ต้องการ เช่น เอกสาร ตำรา เป็นต้น

สำหรับทัศนคติของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการจัดการศึกษาของโครงการ ได้แก่ การขอให้ผู้ใช้ดุชนิพนธ์ประเมินผลการปฏิบัติงานของดุชนิพนธ์ที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการ เปรียบเทียบกับคุณสมบัติของดุชนิพนธ์ที่ผู้ใช้บัณฑิตต้องการ โดยให้ประเมินคุณสมบัติที่พึงปรารถนา

23 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต การประพฤติปฏิบัติตาม กรอบศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ การรักษาวินัย ความรู้และทักษะในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ความสามารถบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ในการทำงาน การใฝ่รู้และการพัฒนาตนเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา ความสามารถในการจัดการเพื่อให้การทำงานลุล่วงด้วยความราบรื่น เป็นผู้เป็นผู้นำ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น ความรับผิดชอบต่องานส่วนรวมหรือต่อสังคม ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับงาน ความสามารถในการสื่อข้อความ ความสามารถในการเขียนรายงานและการเขียนเพื่อนำเสนอผลงาน ความรู้และทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องดีงามและเรียกร้องเพื่อความเป็นธรรมของสังคม ยึดมั่นในวิถีประชาธิปไตย ความมีน้ำใจแสดงออกถึงความช่วยเหลือและทำงานเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น การ

ปฏิบัติตามกฎระเบียบของหน่วยงาน/สังคม ความรับผิดชอบ ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม และการยินดีเข้าร่วมกิจกรรม สาธารณประโยชน์ของหน่วยงาน/สังคม

ภายหลังจากการสำรวจทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับคุณภาพของการศึกษาระดับปริญญาเอกอย่างครอบคลุม งานวิจัยนี้จึงกำหนดสมมติฐานการวิจัยว่า มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนของโครงการ คุณสมบัติของอาจารย์ ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา คุณลักษณะของนักศึกษาของโครงการ ลักษณะการให้คำปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ และบรรยากาศของการเรียนการสอนในโครงการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพของโครงการ และผู้ใช้บัณฑิตมีทัศนคติในเชิงบวกต่อการจัดการศึกษาของโครงการ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของโครงการปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์: ศึกษากรณีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง” ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อสำรวจความคิดเห็นของดุสิตบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการ และสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต นอกจากนี้ การวิจัยนี้ยังเป็นการวิจัยเชิงอธิบาย โดยหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบไปด้วยแบบสอบถาม 2 ชุด ชุดแรกเป็นแบบสำรวจความคิดเห็นของดุสิตบัณฑิต โครงการปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อการศึกษาในโครงการ และชุดที่สองเป็นแบบสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้ดุสิตบัณฑิต ข้อคำถามในแบบสอบถามได้ผ่านการทดสอบความแม่นยำโดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนในระดับดุสิตบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาและดำเนินการปรับแก้ไขก่อนที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากดุสิตบัณฑิตทุกรายที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการไปแล้วเป็นเวลาไม่เกิน 5 ปี กล่าวคือ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2555-2559 ประชากรของการวิจัยคือดุสิตบัณฑิตรุ่นที่ 7-11 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 70 คน และผู้ใช้บัณฑิตอีกเป็นจำนวนเท่ากัน การสำรวจครั้งนี้ทำการสำรวจจากประชากรทั้งหมด ไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำโดยการส่งแบบสอบถามทั้งสองชุดไปให้ดุสิตบัณฑิตรุ่น 7-11 ที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการจำนวน 70 คน โดยส่งแบบสอบถามไปทางอีเมล และขอให้ดุสิตบัณฑิตส่งแบบสอบถามที่กรอกข้อมูลแล้วกลับมาทางอีเมล ปรากฏว่าแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาในส่วนของดุสิตบัณฑิตมี 46 ชุด คิดเป็นร้อยละ 65.71 และแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาในส่วนของผู้ใช้บัณฑิตมี 41 ชุด คิดเป็นร้อยละ 58.57

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนาเพื่อบรรยายข้อมูลส่วนตัว และความคิดเห็นของดุสิตบัณฑิตผู้ตอบแบบ

สอบถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโครงการ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ใช้สถิติการหาค่าสหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าดุสิตบัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้มีจำนวนทั้งหมด 46 คน โดยร้อยละ 63.04 เป็นเพศชาย มีอายุ 56 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 54.35 และส่วนใหญ่ คือร้อยละ 34.78 เป็นผู้ที่เข้าศึกษาในหลักสูตรเป็นรุ่นที่ 8 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 34.78) ใช้ระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษา 7 ปี

ระดับความคิดเห็นของดุสิตบัณฑิตที่มีต่อคุณภาพของโครงการ พบว่า โดยภาพรวมดุสิตบัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า คุณภาพของโครงการอยู่ในระดับ “ดีมาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าดุสิตบัณฑิตมีความเห็นว่าคุณภาพของโครงการที่จัดอยู่ในระดับ “ดีเลิศ” มี 2 ประเด็นคือ คุณภาพในการให้คำปรึกษาของอาจารย์มีระดับคุณภาพสูงที่สุดในบรรดาประเด็นต่างๆ อีกประเด็นหนึ่งที่มีคุณภาพดีเลิศรองลงมาคือคุณภาพของอาจารย์ผู้สอน ประเด็นคุณภาพข้ออื่นๆ ที่เหลืออยู่ในระดับ “ดีมาก” ทั้งหมด โดยเรียงลำดับจากคุณภาพมากไปน้อย ได้แก่ คุณภาพของหลักสูตร คุณภาพของการสอนรายวิชาต่างๆ ของอาจารย์ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา โอกาสในการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการเรียนการสอน การแนะนำในการเตรียมตัวสอบวัดคุณสมบัติ และคุณภาพของเพื่อนร่วมชั้นเรียน

ความคิดเห็นของดุสิตบัณฑิตที่มีต่อมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนของโครงการ มีระดับ “เห็นด้วยมากที่สุด” เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าดุสิตบัณฑิตมีความเห็นด้วยมากที่สุดที่โดดเด่นกว่าประเด็นอื่นอยู่ 2 ประเด็นคือ ประเด็นเรื่อง “การสอบวัดคุณสมบัติมีความจริงจังและเหมาะสม” และประเด็น “การเรียนรายวิชาได้สร้างพื้นฐานอย่างกว้างขวางด้านความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์” ส่วนประเด็นอื่นๆ ส่วนใหญ่ดุสิตบัณฑิตก็มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทั้งสิ้น

ภาพรวมความเห็นของคณาจารย์บัณฑิตที่มีต่ออาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา มีระดับ “เห็นด้วยมากที่สุด” เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าคณาจารย์บัณฑิตมีความเห็นด้วยมากที่สุดที่โดดเด่นกว่าประเด็นอื่นอยู่ 2 ประเด็นคือ “อาจารย์มีมาตรฐานทางจริยธรรม” และ “อาจารย์มีความสามารถและเชี่ยวชาญในการทำวิจัย” ส่วนประเด็นอื่นๆ ส่วนใหญ่คณาจารย์บัณฑิตก็มีความเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทั้งสิ้น ส่วนประเด็นที่คณาจารย์บัณฑิตมีความคิดเห็นในระดับ “เห็นด้วยมาก” มี 4 ประเด็นเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ อาจารย์ให้เวลาและช่วยเหลือนักศึกษาในการทำคณาจารย์นิพนธ์ อาจารย์มีความสนใจนักศึกษาอย่างทั่วถึง นักศึกษาสามารถเข้าถึงอาจารย์ได้โดยไม่ยาก และประเด็นที่คณาจารย์บัณฑิตมีความเห็นด้วยมากในระดับต่ำสุดคือ อาจารย์มีความห่วงใยและสนใจนักศึกษาเป็นบางราย

ภาพรวมความคิดเห็นของคณาจารย์บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาของโครงการ มีระดับ “เห็นด้วยปานกลาง” เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าคณาจารย์บัณฑิตมีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุดที่โดดเด่นกว่าประเด็นอื่นคือเรื่อง “นักศึกษาดูดีต่อซึ่งกันและกันและกันอยู่เสมอ” รองลงมาคือ “นักศึกษามีการแบ่งปันข้อมูลระหว่างกันเกี่ยวกับโอกาสที่จะสำเร็จการศึกษา” ประเด็นที่คณาจารย์บัณฑิตมีความเห็นในระดับ “เห็นด้วยปานกลาง” มีอยู่ประเด็นเดียวคือ “นักศึกษาหลายคนบ่นว่าการมอบหมายงานในชั้นเรียนหนักเกินไป” สำหรับประเด็นที่คณาจารย์บัณฑิตมีความเห็นด้วยในระดับน้อยมีอยู่ 2 ประเด็นคือ “นักศึกษาของโครงการต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวท่ามกลางเพื่อนนักศึกษารุ่นเดียวกัน” และ “นักศึกษา

ต้องแข่งขันกันเองเพื่อให้อาจารย์สนใจ”

การสำรวจในเรื่องลักษณะการให้คำปรึกษาคณาจารย์นิพนธ์ในประเด็นแรก คือ “ในขณะที่ท่านเป็นนักศึกษาท่านมีอาจารย์หนึ่งคนหรือมากกว่าหนึ่งคนที่ท่านสามารถไปขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การพัฒนาอาชีพ หรือเรื่องอื่นๆ หรือไม่” พบว่า คณาจารย์บัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่าสามารถขอคำปรึกษาจากผู้อำนวยการโครงการได้ รองลงมาคือระบุว่าสามารถขอคำปรึกษาจากอาจารย์อื่นๆ ในคณะได้ ภาพรวมของการที่คณาจารย์บัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถามได้รับความช่วยเหลือจากผู้อำนวยการโครงการ คณะกรรมการบริหารโครงการ หรืออาจารย์ที่ปรึกษามีระดับ “มาก” และเมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละประเด็นพบว่าส่วนใหญ่คณาจารย์บัณฑิตได้รับความช่วยเหลือในระดับมากเกือบทุกข้อ ประเด็นที่ได้รับความช่วยเหลือมากที่สุดคือ การเขียนและการแก้ไขคณาจารย์นิพนธ์ รองลงมาคือได้รับความช่วยเหลือมากในการทำคณาจารย์นิพนธ์ ส่วนประเด็นที่ได้รับความช่วยเหลือบ้างในระดับน้อยที่สุดคือความช่วยเหลือในการหางานหรือการฝึกอบรม

ภาพรวมความเห็นของคณาจารย์บัณฑิตที่มีต่อบรรยากาศของการเรียนการสอนในโครงการมีระดับ “เห็นด้วยมาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าคณาจารย์บัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยในระดับมากทุกประเด็น ยกเว้นประเด็นที่โดดเด่นกว่าประเด็นอื่นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยในระดับ “มากที่สุด” คือ ประเด็นเรื่อง “นักศึกษาของโครงการได้รับการปฏิบัติอย่างดีจากคณาจารย์” นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยในระดับมาก

การทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 1 แสดงระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับคุณภาพของโครงการ

ตัวแปรอิสระ	ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (คุณภาพของโครงการ)
มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนของโครงการ	0.586**
คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา	0.470**
คุณลักษณะของนักศึกษาของโครงการ	0.184
ลักษณะการให้คำปรึกษาคณาจารย์นิพนธ์	0.469**
บรรยากาศการเรียนการสอนในโครงการ	0.624**

** แสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พบว่ามาตรฐานการจัดการเรียนการสอนของโครงการ คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา คุณสมบัตินักศึกษาของโครงการ ลักษณะการเป็นที่ปรึกษาคุณวุฒิพิเศษ และบรรยากาศของการเรียนการสอนในโครงการ ล้วนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพของโครงการ โดยทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นตัวแปรด้านคุณสมบัตินักศึกษาของโครงการที่ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์พบว่า บรรยากาศการเรียนการสอนในโครงการมีระดับความสัมพันธ์สูงกว่าปัจจัยอื่น โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.624 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนของโครงการ มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.586 คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษามีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.470 และลักษณะการให้คำปรึกษาคุณวุฒิพิเศษมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.469 จากผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์จึงสรุปได้ว่า ผลการวิจัยนี้ยอมรับสมมติฐานทุกข้อ ยกเว้นคุณลักษณะของนักศึกษาของโครงการไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การสำรวจทัศนคติของผู้ใช้บัณฑิต

ผลการสำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิตพบว่า โดยภาพรวมผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อคุณวุฒิบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการ อยู่ในระดับ “พึงพอใจมากที่สุด” เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อด้านความซื่อสัตย์สุจริตของคุณวุฒิบัณฑิตมากที่สุด รองลงมาได้แก่ความพึงพอใจด้านการใฝ่รู้และพัฒนาตนเอง ตามด้วยความพึงพอใจด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อคุณวุฒิบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการในระดับ “มากที่สุด” เกือบทุกด้าน มีเพียง 3 ประเด็นเท่านั้นที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อคุณวุฒิบัณฑิตในระดับ “มาก” คือ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับงาน ด้านความรู้และทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ และด้านการยินดีเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของหน่วยงาน/สังคม โดยประเด็นที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุดคือ “ความรู้และทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ”

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนของโครงการ คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา ลักษณะการให้คำปรึกษาคุณวุฒิพิเศษ บรรยากาศการเรียนการสอนในโครงการ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับคุณภาพของโครงการ ส่วนคุณลักษณะของนักศึกษาของโครงการไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบว่า บรรยากาศของการเรียนการสอนในโครงการ มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนของโครงการ คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา และลักษณะการให้คำปรึกษาคุณวุฒิพิเศษ มีอิทธิพลต่อคุณภาพของโครงการปริญญาเอก ดังนั้น โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงควรนำผลการวิจัยไปพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

สำหรับโครงการปริญญาเอกทั่วไป คุณภาพของการศึกษาระดับปริญญาเอกย่อมจะขึ้นกับคุณภาพของผู้สอน หากโครงการใดมีอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาคุณวุฒิพิเศษที่มีคุณภาพ กล่าวคือ เป็นอาจารย์ที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาที่สอนโดยตรง หรือในสาขาที่สัมพันธ์กันก็จะมีข้อได้เปรียบ อาจารย์ต้องให้ความสนใจและทุ่มเทในการสอนและการให้คำปรึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของโครงการ ทำให้โครงการสามารถดึงดูดนักศึกษาที่ดีๆ เข้ามาศึกษาในโครงการมากขึ้น นอกจากนี้ ความจริงจังและเข้มงวดในการจัดการเรียนการสอนนั้นถึงแม้ว่าจะคุกคามต่อนักศึกษาบางราย แต่โดยทั่วไปแล้วจะส่งผลดีต่อชื่อเสียงและคุณภาพของโครงการ ประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกไม่ควรให้โครงการปริญญาเอกต้องเลี้ยงตัวเอง เพราะการเลี้ยงตัวเองอาจจะทำให้ต้องลดคุณภาพลง แนวทางที่ถูกต้องคือ การศึกษาระดับปริญญาเอกควรจะได้รับ การสนับสนุนในด้านงบประมาณจากมหาวิทยาลัยหรือคณะที่เปิดสอน ให้การเปิดสอนปริญญาเอกมีลักษณะเป็นผู้โชว์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของคณะหรือมหาวิทยาลัยใน

การผลิตครูมีบัณฑิตให้ไปเป็นอาจารย์ผู้สอนหรือผู้ชี้นำสังคมที่มีศักยภาพและคุณภาพ เป็นที่พึงของประเทศชาติ และสังคมได้ต่อไป นอกจากนั้นยังสามารถรับนักศึกษาที่มีศักยภาพและรับจำนวนจำกัดได้ เหมือนเช่นในประเทศที่

พัฒนา หากเป็นเช่นนี้ได้ก็จะทำให้การศึกษาระดับปริญญาเอกมีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศอย่างมาก

References

- Anderson, C.A. (2000). "Current Strengths and Limitations of Doctoral Education in Nursing: Are We Prepared for the Future?" *Journal of Professional Nursing*. 16(4): 191-200.
- Crosby, P. B. (1979). *Quality Is Free: The Art of Making Quality Certain*. New York: McGraw-Hill.
- Elshaer, Ibrahim. (2012). "What Is The Meaning of Quality?" *MPRA Paper No. 57345*.
- Felbinger, Claire L., Holzer, Marc and White, Jay D. (1999). "The Doctorate in Public Administration: Some Unresolved Questions and Recommendations," *Public Administration Review*. Vol. 59, No. 5 (Sep – Oct): 459-464.
- Garvin, D. A. (1984). "What Does "Product Quality" Really Mean?" *Sloan Management Review*. 26(1): 25-43.
- ISO 9000. (2005). *Quality Management System – Fundamentals and Vocabulary*. International Organization for Standardization. Geneva, 2000, p. 7.
- Juran, J. M. and Godfrey, A. B. (1999). *Quality Control Handbook*. New York: McGraw-Hill.
- Kienle, Alyson W. and Loyd, Nicole L. (2005). "Globalization and the Emergence of Supranational Organizations: Implications for Graduate Programs in Higher Education Administration," *College Student Journal*. 39. 3 (Sept.): 580.
- Kim, et al. (2005). *Quality Monitoring and Quality Criteria for Doctoral Programmes: A Global Perspective*. London: Routledge: 147-161.
- Minnick, A. and Halstead, L. (2002). "A Data-based Agenda for Doctoral Nursing Education Reform," *Nursing Outlook*. 50(1): 24-29.
- Ojasalo, J. (2006). "Quality for the Individual and for the Company in the Business-to-business Market: Concepts and Empirical Findings on Trade-offs," *The International Journal of Quality & Reliability Management*. 23(2/3): 162-178.
- Ryall, J. and Kruihof, J. (2001). *The Quality of Systems Handbook*. Australia: Consensus Books.
- Seawright, K. and Young, S. A. 1996. "A Quality Definition Continuum," *Interfaces*. 26(3): 107-113.
- Tuchman, B. W. 1980. *The Decline of Quality*. New York: Times Magazine, 2 November: 38-47.